

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 623/2017 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Tampereen Työväen Teatterin toimintaedellytysten turvaamiseksi

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Olli-Poika Parviaisen /vihr näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 623/2017 vp:

Miten hallitus suhtautuu mainitun asiantuntijatyöryhmän esitykseen museoiden, teattereiden ja orkestereiden rahoitusjärjestelmästä, aikooko hallitus turvata Tampereen Työväen Teatterin tulevan toiminnan edellytykset vai toteuttaa työryhmän esittämät muutokset myös Tampereen Työväen Teatterin osalta?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Opetus- ja kulttuuriministeriö on katsonut tärkeäksi, että 1990-luvun alkupuolella voimaan tullutta taide- ja kulttuurilaitosten valtionosuusjärjestelmää ja sen toimivuutta tarkastellaan ja uudistetaan tarvittavalla tavalla. Ministeriö asetti työryhmän valmistelemaan uudistusta kesällä 2016. Työryhmän tuli tarkastella koko ammattilaiskenttää ja sille kohdistettuja valtionosuuksia että harkinnanvaraisia toiminta-avustuksia. Laajapohjainen, toimijakenttä laajasti edustava työryhmä työskenteli tiiviissä yhteistyössä toimijakentän kanssa. Ensimmäisessä vaiheessa työryhmä hahmotteli uudistukselle kulttuuripoliittiset teesit ja yleiset rahoituksen pääperiaatteet. Tämä osa työstä valmistui helmikuussa 2017. Toisessa vaiheessa työryhmä valmisti ehdotuksensa rahoitusjärjestelmän ja lainsäädännön uudistamiseksi. Valtionosuuksia koskeva osio on valmisteltu hallituksen esityksen muotoon. Ehdotukseen liittyy myös muistio, jossa esitetään uudistuksia koskien mm. Taiteen edistämiskeskuksesta vapaalle ammattilaiskentälle jaettavaan harkinnanvaraiseen tukeen. Lisäksi muistiossa esitetään ehdotus uudistuksen toimeenpanon edellyttämästä lisärahoituksesta.

Uudistuksen tavoitteena oli tehdä järjestelmästä joustavampi ja kannustavampi. Valtionrahoituksen tulisi kannustaa toimijoita monipuoliseen, vaikuttavaan ja korkeatasoiseen toimintaan. Lähtökohdana oli, että toimiva rahoitusjärjestelmä mahdollistaisi toiminnan pitkäjänteisen ja tavoitteellisen suunnittelun ja kehittämisen.

Työryhmä luovutti ehdotuksensa opetus- ja kulttuuriministeriölle 17.1.2018. Valtionosuuksien osalta ehdotetaan säädettäväksi laki esittävän taiteen edistämisestä, jolla korvattaisiin nykyinen teatteri- ja orkesterilaki, ja uusi museolaki. Lisäksi esityksessä ehdotetaan muutettavaksi opetus- ja kulttuuritoimen rahoituksesta annettua lakia.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 623/2017 vp

Työryhmä ehdottaa, että nykyinen teatteri- ja orkesterilaki korvattaisiin esittävän taiteen edistämisestä

annettavalla lailla, jonka soveltamisala kattaisi yleisesti kaikki esittävän taiteen muodot. Valtionosuuskelpoisuus muuttuisi määräaikaiseksi. Se myönnettäisiin kolmeksi tai kuudeksi vuodeksi. Kolmen ja kuuden vuoden valtionosuuskelpoisuuden edellytykset poikkeaisivat toisistaan. Valtionosuus kummassakin kategoriassa perustuisi edelleen yksikköhintaan ja henkilötyövuosien määrään. Esittäville taiteelle tulisi yksi yhteinen yksikköhinta. Yksikköhintaa laskettaessa otettaisiin käyttöön painokerroinmalli, jolla huomioitaisiin toiminnan luonne. Yksikköhintaa voitaisiin painottaa myös kulttuuripoliittisilla perusteilla. Valtionosuusprosentti olisi 39.

Myös Taiteen edistämiskeskuksesta nykyisin myönnettävien harkinnanvaraisten esittävän taiteen vapaan kentän toiminta-avustusten saamisen kriteereitä ja myönnettävän tuen määrää ehdotetaan muutettavaksi. Toiminta-avustuksia myönnettäisiin nykyisen pelkästään yksivuotisen avustuksen sijasta joko yksivuotisina tai kolmivuotisina ja avustuksen saamisen ehdot vaihtelisivat avustuksen mukaan. Erityisesti kolmivuotinen tuki edistäisi vapaiden ryhmien toiminnan kehittymistä ja vakiintumista. Lisäksi voitaisiin myöntää viisivuotisia kehittämisavustuksia. Toiminta-avustuksia voitaisiin myöntää myös tuotantotaloille ja –alustoille. Niille toimijoille, jotka eivät täytä toiminta-avustuksen saamisen edellytyksiä, voitaisiin myöntää kertaluontoinen erityisavustus.

Työryhmän ehdotus sisältää myös museolain kokonaisuudistuksen. Lain tavoitteet, toiminnan tarkoitus

ja valtionosuuden edellytykset on uudistettu. Valtionosuus muodostuisi ns. perusrahoituksesta sekä

tehtäväkohtaisesta rahoituksesta alueellisille ja valtakunnallisille vastuumuseoille. Vastuumuseot korvaisivat nykyisen maakunta- ja aluetaidemuseojärjestelmän sekä valtakunnallisen erikoismuseojärjestelmän. Vastuumuseoiden tehtävistä ja edellytyksistä säädettäisiin lailla ja ne neuvottelisivat Museoviraston kanssa kolmivuositain toimintaansa koskevasta suunnitelmasta. Perusrahoituksen laskenta perustuisi henkilötyövuosiin ja yksikköhintaan, valtionosuusprosentti olisi 37. Alueellisten vastuumuseoiden tehtäväkohtaisesti määräytyvän henkilötyövuosien osan valtionosuusprosentti olisi 85. Valtakunnallisten vastuumuseoiden tehtäväkohtainen rahoitus myönnettäisiin valtionosuuden euromääräisenä korotuksena. Rahoituksen myöntäminen perustuisi kaikilla museoilla kolmivuotiseen rahoitussuunnitelmaan. Valtionosuuden lisäksi museoille voitaisiin myöntää harkinnanvaraisia hankeavustuksia.

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 623/2017 vp

Työryhmä ottaa ehdotuksessaan kantaa Tampereen Työväen Teatterin ja Svenska Teatern i Helsingfors -nimisen teatterin rahoitukseen. Suomessa on kolme kansallista taidelaitosta, jotka ovat Suomen Kansallisteatteri, Suomen Kansallisooppera ja –baletti sekä Suomen Kansallisgalleria. Näiden rahoituksesta vastaa pääasiassa valtio ja sitä varten on valtion talousarvion momentilla oma kohtansa. Rahoitus myönnetään harkinnanvaraisena valtionavustuksena ja menettelyyn liittyy vuosittainen tavoiteohjaus. Muuta pysyväisluonteista ja säännöllistä ammattimaista teatteritoimintaa tuetaan valtionosuuksilla. Valtion osuus näiden toimijoiden rahoituksesta on lähtökohtaisesti kolmannes. Niiden pääasiallinen rahoittaja on siten joku muu kuin valtio. Voimassa olevassa teatteri- ja orkesterilaissa (730/1992) Tampereen Työväen Teatteri ja Svenska Teatern i Helsingfors on määritelty valtakunnallisesti merkittäviksi teattereiksi. Tätä asemaa on perusteltu hallituksen esityksessä aiemmilla rahoitussopimuksilla, vaikealla taloudellisella asemalla sekä sillä, että molemmat teatterit ovat maamme kulttuurille tärkeitä ja perinteikkäitä korkeatasoisia laitoksia.

Työryhmän ministeriölle nyt jättämässä ehdotuksessa ehdotetaan, että Tampereen Työväen Teatterin valtionosuusprosentti tulisi tulevaisuudessa olla sama kuin muillakin toimijoilla eli 39. Ehdotuksesta käy ilmi, että alustavien laskelmien mukaan teatterin saama valtionosuus laskisi merkittävästi viiden vuoden siirtymäkauden aikana. Tässä vaiheessa ei ole vielä mahdollista arvioida, minkä suuruiseksi ja mille toimijoille tai maantieteellisille alueille uudessa rahoitusjärjestelmässä valtion rahat kohdentuisivat. Toimijat otettaisiin uudessa järjestelmässä määräaikaissina lain piiriin ja niiden rahoitus määriteltäisiin uusien kriteerien perusteella. Tiedämme, että tarvetta eli ns. henkilötyövuosivajetta on eri puolilla maata. Myös uusia, potentiaalisia lain piiriin nousevia vapaan kentän ammattilaisryhmiä löytyy Helsingin lisäksi esimerkiksi Lahdesta, Porista ja myös Tampereelta.

Opetus- ja kulttuuriministeriön näkemyksen mukaan kyseessä on erittäin merkittävä uudistus. Ministeriö lähettää ehdotuksen lausuntokierrokselle alan keskeisille toimijoille ja muille uudistuksen toteuttamisen kannalta kuultaville tahoille. Jatkovalmistelun aikana uudistuksen yksityiskohdat ja mahdollinen toimeenpanoaikataulu täsmentyvät. Jatkovalmistelun yhteydessä ministeriö ottaa tarkasteluun työryhmän ehdotuksen Tampereen Työväen Teatterin rahoituksesta ja myös työryhmän ehdotukseen sisältyvät lisärahoitustarpeet. Rahoitukseen liittyvät asiat ja erityisesti lisärahoitustarpeet tulevat käsiteltäväksi valtion talousarvio- ja kehysvalmistelun yhteydessä uudistuksen toteuttamisaikataulusta riippuvana ajankohtana.

Helsingissä 8.2.2018

Eurooppa-, kulttuuri- ja urheiluministeri Sampo Terho